

En kriminal-novelle

MORD OG MOTT

Af Dan Turéll

– Fred? sagde politiinspektør Ehlers fra Halmtorvet, mens han hidst sig til alle sider strittende skæg. – Fred? Der bliver sgu' aldrig fred i denne Verden. Og jeg skal sige dig én ting til, ganske gratis: Der har heller aldrig været det.

Vi sad på Stjernecaféen i Istedgade og fejrede afslutningen på dagens arbejde med hver sin pilsner, inden vi tog hjem til vore respektive familier. Det var lige i de dage, da Reagan og Gorbatsjov mødtes i Genève til fredskonference under hele Verdens – og ikke mindst verdenspressens – bevågenhed. Deraf Ehlers' udbrud.

– Kald mig bare pessimist, fortsatte Ehlers. – Men jeg for min del er overbevist om at menneskeheden kører blindt frem mod sin egen udslettelse. Ganske ligesom disse dyr – er det ikke lemninger de hedder? – der begår kollektivt selvmord ved bare at styrte sig ud i havet og drukne, én for én. –

– Du er pessimist, svarede jeg. Ikke fordi jeg ikke var enig med ham. Men han ville have godt af lidt modstand.

– Det bliver man i mit job, svarede han – ganske som jeg havde ventet. – Når man ustandselig beskæftiger sig med mennesker der myrder, voldtager eller svindler andre, bliver man klar over, at krig er selve fundamentet i den menneskelige tilværelse. Det kan være store krige, det kan være små dagligdags krige – princippet er det samme. Ethvert mord er en mini-krig. Under Vietnam-krigen plejede jeg at sige, at der var Vietnam nok her på Vesterbro. –

– F.eks. nu bare i sidste måned... Jeg anede, der var en længere historie på vej og gav bartenderen Bob et tavst tegn om en ny omgang. Det er ikke nødvendigt at sige sådan noget til Bob. I hvert fald ikke hvis man er et kendt ansigt på Stjernecaféen.

Hvad jeg er – til min mors utvivlsomme beklagelse, hvis hun ellers havde levet.

Da Bob havde leveret varen sukkede Ehlers, kastede et blik ud af vinduet på den langsomt mørknende Istedgades sidste øjeblikks-myldretrafik frem og tilbage mellem butikker og 'hjem' – hvis man ellers kunne kalde de lusede, nedbrudte karré-rønner på Vesterbro for 'hjem' – og fortalte sin historie.

– Du kender min teori om motiver til mord, sagde Ehlers.

– Ja, svarede jeg. – Du har sagt det så mange gange. Der er egentlig kun to, hævder du: Sex eller søm. Kasse eller kusse. –

– Netop, sagde Ehlers. – Men denne her sag var et helt specielt tilfælde – det var et motiv jeg

aldrig havde hørt om før. Aldrig! Og det var dog ikke i går, jeg trådte ind i politiet. –

– Hvad var dét enestående motiv så? –

– Lad mig lige fortælle dig historien forfra. Jeg sidder oppe på politistationen på Halmtorvet og arbejder med at gennemlæse og underskrive diverse dokumenter til anklagemyndighedens brug. –

Han sukkede med en dybde som en japansk perlefiskers rekordforsøg.

– og så kommer Kaspersen ind og taler om en mærkelig anmeldelse. En anonym kvindestemme ringer og siger, hun er sikker på der er sket noget voldsomt, mord eller overfald, hos en af hendes naboer på Gasværksvej. Hun vil ikke sige sit navn, men hun har hørt dette ægtepar – hvis navn hun nævner, men det vil jeg ikke gøre –

– Åh, kom nu, afbrød jeg. – Har jeg ikke altid været god til at holde kæft, når I ville have det? –

– Næsten altid, svarede Ehlers.

O.K., jeg måtte indrømme, det var hændt at jeg havde benyttet mig af fortrolige oplysninger fra Ehlers til at score et par robuste rubrikker på Bladet, den avis – hvis det ikke er for meget sagt – der regelmæssigt bistår mig med løsningen af et af tilværelsens mest centrale problemer, nemlig betalingen af den månedlige husleje.

Så dybt kan man synke. Mennesker vil gøre alt – selv journalistik, ja, endog politiarbejde – for husleje og hønsekødssuppe.

Jeg fik navnet ud af ham. Men jeg lovede ikke at nævne det for nogen – og som De sér har jeg denne gang holdt ord.

– Vi har en helt pæn del af den slags opringninger, fortsatte Ehlers. – Du véd, ligesom der er nogle faste typer – folk med 'skyldkomplekser', som dr. Bang siger – der kommer og tilstår, hver eneste gang der har fundet et mord sted – selv om de ikke rigtigt kan huske, om de brugte gift eller kniv. På samme måde har vi en lille gruppe – mest kvinder, men også et par mænd – der et par gange om ugen ringer til os, fordi de er stål-hamrende sikre på, der er noget galt hos naboen, genboen, overboen eller underboen. –

– Men dem dér, 'de faste', hvis livsindhold det er at ringe til politiet – hvis de da ikke plager præsten eller klager over købmanden – dem kender vi jo så nogenlunde. Og det var ikke en af dem, så vidt Kaspersen kunne skønne. Der var en mulighed for der var noget, og det var en stille aften alligevel, og der er ikke mange hundrede meter fra politistationen til Gasværksvej, og det villé være ganske rart at strække benene lidt. –

– Så Kaspersen skrider derned og står lidt uden for på gaden og kikker på lejligheden. Det er på anden sal, der er stadig lys, men intet at høre og selvfølgelig ingen han kan sé. Han bestemmer sig til at ringe på og sé om han kan snuse noget. Han kan altid lade som om han leder efter en hr. Clausen og må have gået forkert – det er der intet ulovligt i. –

– Et godt gammelt slimet trick, indrømmede jeg. – Dem har I Fandens mange af. –

– Lige så mange som I journalister, svarede Ehlers.

Han havde for mange procent ret til at det kunne betale sig at fortsætte dén diskussion. Jeg tændte dagens 25. cigaret og så spændt afventende op på ham, som var jeg et barnebarn der skulle have fortalt eventyr på bedstefars knæ.

– Kaspersen ringer altså på, fortsatte Ehlers. – Og manden lukker op og inviterer ham ind. Manden er ikke spor forbavset over, han er kommet. Manden er ikke det mindste skræmt over hans uniform som folk ellers oftest er. Manden er nærmest lettet. Han takker Kaspersen fordi han er kommet og siger at han selv skulle lige til at ringe til politiet, man bare ville have en kop kaffe først. –

– 'En kop kaffe først', gentog Ehlers drævende.

– Manden havde kvalt sin kone, og han ville melde sig selv – når han altså lige havde fået sin aftenkaffe. –

– Tilstod han? spurgte jeg.

– Lige på stedet. Der var heller ikke noget at bortforklare. Konen sad sad kvt i sofaen – med et strikketøj af en slags i skødet. –

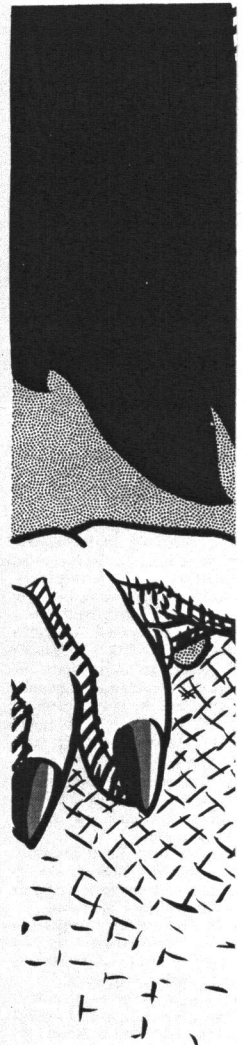
– Det var en mærkelig mand, forstår du. En pæn mand, lidt anonym, lidt brugt – en af den slags, man aldrig ville lægge mærke til på gaden eller i et tog. Han var nærmest uden kendetegn overhovedet. Ikke høj, ikke lav, ikke tyk, ikke tynd, ikke tiltrækkende, ikke frastødende. Han lignede simpelthen en skygge i en opgang. Han var kontormand – på et forsikringsselskab. Jeg tog derhen med det samme efter Kaspersen havde ringet. Det varede kun fem minutter før vi havde den fuldstændige tilståelse, og der var ingen vrøvl med manden, overhovedet ingen. –

– I behøvede ikke engang bruge jeres små tortur-numre? –

– Det véd du godt vi ikke gør. –

– Jeg véd tværtimod det er noget I undertiden gør. Kan du huske dengang med... –

– Ja, ja, men ikke over for små farveløse kontormænd. Det er noget andet med decideret professionelle forbrydere. –

IVER

- O.K., fagfolk er fagfolk. Hvad så? -

- Ja, så har vi altså det hele klappet sammen. Manden står dér midt i en pæn borgerlig dagligstue med porcelænsplatter og bryllupsbilleder på væggene bag sofaen, kaffen står på sofabordet - og konen ligger kvalt. Underligt nok lignede hun ham på ét punkt: Hun var lige så utrolig almindelig at sé på, som han var. Jeg ville aldrig kunne genkende hende - selv ikke som lig var der noget personligt ved hende. Der er noget uhyggeligt ved så megen almindelighed. Så snart jeg havde set stuen vidste jeg hvordan der måtte se ud i deres soveværelse. Jeg gik ind og så efter. Det gjorde der. -

- Hr. og fru Ordinær. -

- Ja, lige bortset fra kvælningen. -

- Havde hun lavet numre med ham? -

- Hun så ikke ud som om hun nogen sinde ville kunne finde på at lave numre med nogen. Det gjorde han heller ikke, for dén sags skyld. Det var, som jeg sagde til dig, den eneste sag jeg endnu har været ude for, hvor ingen af de to model-motiver - penge eller sex - var inde på banen. Han tjente ikke noget på hendes død, der var ingen særlig formue eller noget af dén art, han var ikke jaloux eller for dén sags skyld sadist, han var faktisk nærmest lidt ked af han havde gjort det - som en skoledreng der selv kan se han er gået for vidt. Han var simpelt hen barnligt ked af det - samtidig med at han var voksen nok til at tage sit ansvar. -

- Smukt af ham. -

- Han var nødt til det. Han forklarede selv, at konen havde skrege højt og råbt 'Du kvæler mig!' - det måtte være det nabodamen der ringede os op havde hørt. Og da hun så var ved at udånde var han kommet til at vælte sofaen, hvilket havde givet et større brag. Han havde pænt rejst den op igen - og liget med - for at der ikke skulle være for meget uorden i stuen. -

- Det er en trist historie, indrømmede jeg. - Det er altid sørgeligt når forsikringsfolk på Gasværksvej myrder deres koner og oven i købet vælter sofaen. Jeg håber virkelig, der ikke skete skader på betrækket. Men hvad Satan var så motivet? -

- Snak, sagde Ehlers.

- Hvad? spurgte jeg.

- Snak, gentog Ehlers. - Det var det eneste motiv han kunne give, og jeg tror det var rigtigt nok. Hun snakkede simpelt hen ustandelig, forklarede han mig. Om morgenen når han vågnede og begyndte at barbære sig startede hun med at snakke indtil han skulle på arbejde. Når han kom hjem begyndte hun at snakke i samme øjeblik han stak hovedet ind ad døren, før han så meget som havde fået frakken af. Så snakkede hun under middagen og blev ved resten af aftenen indtil de skulle i seng. -

- Han sagde, at det havde gjort ham sindssyg i snart tyve år, og at han godt havde vidst det ville gå galt en dag. Han havde mange gange siddet og knyttet hænderne så knoerne blev hvide for ikke at komme til at - gøre noget. Men lige denne her aften var det altså blevet for meget for ham. -

- Hun sagde det samme hver dag, forklarede han. Nøjagtig det samme! De samme historier om de handlende hun havde købt ind hos. De samme beretninger om hvad de øvrige beboere i huset i dagens løb havde foretaget sig. De samme endeløse referater af totalt ligegyldige samtaler med hendes mor. Det må have været værre end kinesisk vandtortur! -

- Hm, sagde jeg. - Jeg havde engang en svigermor noget i dén stil...

Ehlers overhørte mig klogeligt. Hvilken mand gider høre om andre mænds svigermødre?

- Men det er på grund af dén slags, sagde han afsluttende, - at jeg er lidt skeptisk over for tanken om fred. Smuk tanke, selvfølgelig - men altså... Forestil dig dette ægtepar. Pæne mennesker. Skylder ikke en brik, har formentlig aldrig så meget som kørt på trehjulet cykel uden tændt lygte. Tyve års ægteskab i den lejlighed med porcelænsplatterne og hjorten ved skovsøen. Og i tyve år har hun langsomt gjort ham mere og mere morderisk. Han sagde selv, det var monotonien han ikke kunne bære. Hver aften, når hun kom til én eller anden sætning, så vidste han præcis hvad den næste sætning ville blive, og så den næste igen. Han var bogstaveligt talt klar over hvor langt hun ville være kommet lige på dét tidspunkt, hvor han slukkede den cerut, han plejede at ryge efter middagen. -

- Ingen scene kunne være så fredelig som deres lejlighed, intet liv så roligt som deres, sagde Ehlers med tung stemme. - Men se alligevel hvordan det endte. De var bare ikke bygget til hinanden, heller ikke til at gå fra hinanden, og Verden vil til hver en tid være fuld af mennesker der ikke er bygget til hinanden. Derfor bliver der aldrig fred - uanset hvor mange konferencer russerne og amerikanerne så holder i Genève. I hvert fald bilder jeg mig ind, det var dét jeg lærte af dén sag. -

- Måske lærte du noget, sagde jeg. - Men du gik da helt glip af moralen i den. -

- Hvad mener du med det? spurgte Ehlers.

Jeg gav mig god tid til at signalere efter Bob for at få en frisk omgang. Jeg var helt tør i halsen på Ehlers' vegne. Formentlig en epidemi.

- Jo, sagde jeg efter en slurk. - Hvis du havde lært noget af det, ville du ikke tale så meget. -

Men da jeg havde sagt farvel til Ehlers og var kommet hjem dén aften var jeg meget opmærksom over for, hvad Gitte sagde under middagen.